

Walt Disney Treasures - Mickey Mouse in Black and White - vol. 1 [2 DVD]

Walt Disney Treasures - Mickey Mouse in Black and White - vol. 1 [2 DVD]

Med første volum kortfilmer med Mikke Mus i Treasures-serien får vi være med på skapelsen av et ikon. Utgivelsen er en interessant studie av hvordan både mus og studio modnes tidlig på trettitallet.

Mickey Mouse in Black and White - vol. 1

Walt Disney, Wilfred Jackson, Burt Gillett, Dave Hand, Ben Sharpsteen

Walt Disney Animation

1928-1935

Walt Disney Studios Home Entertainment

4:3 Fullskjerm (1,33:1)

Dolby Digital 2.0

224 min.

2

5

Making a Mouse

Med første volum kortfilmer med Mikke Mus i Treasures-serien får vi være med på skapelsen av et ikon. Her får vi trettifire (!) kortfilmer i sort-hvitt fra Mikkes lydfilmdebut *Steamboat Willie* i 1928 til *Mickey's Service Station* (1935), fordelt på to plater. Underholdningsverdi og sjarm, men også en interessant studie av hvordan både mus og studio modnes tidlig på trettitallet. Noen mangler er det imidlertid.

Skattkammeret

Walt Disney Treasures var filmkritiker Leonard Maltins idé og han er tydelig til stede på DVD-ene, med innledninger, kommentarer og intervjuer som i denne, med Disney-animatørene Frank Thomas og Ollie Johnston. DVD-ene utgis i såkalte "bølger" hvor tre eller fire DVD-er samles i nummerert og forseggjort boks for det amerikanske markedet. Senere tilgjengeligjøres DVD-ene for det internasjonale markedet enkeltvis. Til sammen er Disney nå oppe i ni bølger (siste er klassiske Zorro-episoder fra fjernsyn), men skattkammeret er dypt og det er mer hvor det kommer fra.

I

Mickey Mouse in Black and White tas vi med til den evolusjonære startgropa. Det er alltid interessant å se hvordan animerte karakterer eller for den saks skyld tegneseriekarakterer, utvikler seg i strek og personlighet. For Mikke sin del gikk utviklingen raskt.

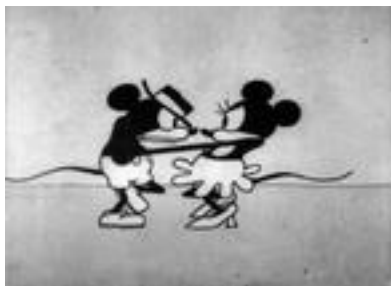
I de første

Plane Crazy og

Galloping Gauchos er det lite annet enn øre og snutelengde som skiller ham vesentlig fra Disney og hans makker Ub Iwerks? første animerte stjerne Oswald. Ser vi på overgangen fra Oswald til Mikke, eller fra kanin til Mus, er den glidende. Det er altså ikke snakk om noen revolusjon.

Revolusjonen kommer med

Steamboat Willie i 1928 og har lyden av plystring. Det er lydfilmen som innleder Disneys suksess og tilfeldigvis er det en plystrende mus som styrer dampbåtens roer og ikke en kanin. Også her gjenkjenner man lett både opptrinn og vitser fra Oswald-serien. Mikke spiller like løssluppet på dyra om bord i båten, som Oswald hadde gjort det før. Så kan man selvsagt spekulere, slik Maltin gjør det i intervjuet med Disney-animatørene Ollie Johnston og Frank Thomas i bonusmaterialet, om det er noe mer tiltalende med runde ører og former generelt enn lange og firkantede (som SpongeBob-fan er jeg litt skeptisk til allmenngyldigheten av dette).

Gradvis modnes karakteren så vel som universet som omgir ham. Det røffe og upolerte preget i de første filmene undergår raskt en forandring som nærmer seg standarden som skulle kjennetegne Disney for ettertiden. Mikke får en personlighet og mer raffinert fremtoning. Det betyr ikke at all lyte- eller underbuksehumor plutselig blir borte, eller at man slutter å plage dyr, eller at overdrivelser og gummistrikk forsvinner. Snarere at fortellingene blir strammere og dermed krever skuespill utover evnen til å utføre stunts og visuelle gags. Et annet vesentlig trekk ved filmene er musikkens rolle, og eksplisitt konsertorkesteret. Fra Mikkes perkusjon ved hjelp av kutenner i *Steamboat Willie*, klaverspill og duett med Minnie i *The Birthday Party* (1931), parets sceneopptreden i *Blue Rhythm* (1931), til fullskala vaudeville i *Mickey's Revue* (1932). Her får vi for øvrig møte Langbein i sin førsteutgave, en god del eldre, men med signaturlatteren på plass. Videre utover trettitallet ser vi innslaget av referanser til tidens andre populærkulturelle fenomener som King Kong i *The Pet Store* (1933) og gale professorer i *The Mad Doctor* fra samme år.

En slik kronologisk presentasjon av filmene gir et godt innblikk i hvordan hvordan kvaliteten på animasjonen perfektioneres, og Disneys perfektion av lyd-bilde-synkronisitet (Mickey-Mousing). Men med poleringen går etter min mening noe av den opprinnelige sjarmen tapt. De tidligste filmene vier mindre oppmerksomhet til fortellingen og handler mer om å skape morsomme episoder som avløser hverandre med høyest mulig intensitet. Dermed har de en screwballkvalitet som avtar med økt fokus på dramaturgi og historie. Produksjonstakten må ta noe av skylden her. Resirkuleringen av gags og spilloppmakerier er tilnærmet hemningsløs, og alt er ikke like morsomt tredje eller fjerde gangen. Derfor var det behov for å fokusere mer på fortellingene enn nonsens og tøys.

Dette er også kanskje grunnlaget for den brede appellen som blir Mikke til del. Han får en personlighet som gjør at han kan plasseres i ulike situasjoner og miljøer hvor han løser utfordringer med en helts forutsigbarhet. Her tar også Disney for seg av tidens populærkultur med stor appetitt. Vi kjenner igjen situasjoner fra Charlie Chaplin, Buster Keaton og Harold Lloyd, så vel som populære sjangere som eventyr, western, osv. Det er utvilsomt evolusjon, men blir det så mye morsommere? De fleste, også Walt Disney selv, så at Mikke var mer likandes enn artig. Derfor ble da også universet rundt ham bekledd med morsommere karakterer som Langbein, Donald, Pluto, osv.

Viktig med forbehold?

DVD-ene i Treasures-serien innledes av Leonard Maltin. Han introduserer også enkelte av filmene på denne utgivelsen. Innledningene er ofte informative, men her synes jeg vel mye plass vies fokus på filmenes til tider politisk ukorrekte innhold. Han gjentar i innledningene at vi ikke må dømme ut i fra dagens normer, men se filmene i lys av den historiske konteksten de ble til i. Samtidig virker det som han unnskylder den noe rufsete og bondske mangelen på dannelse, såkalt ?anti-social behavior? som ?å tygge tobakk, røyke eller dra i kattens hale, for eksempel.? Slike botsøvelser er kanskje nødvendig i amerikansk offentlighet (?), og Maltin forsøker så godt han kan å forklare fremstillingen av indianere i *Pioneer Days*. Det er greit, men hadde det ikke vært tilstrekkelig å si det en gang? Hans kommentarer er mer interessante der han går mer kritisk til verks i analysen av karakterens styrker, men også svakheter. Men bare unntaksvis er det kritikeren Maltin vi ser. Det store savnet mer informasjon om hvilke animatører som var involvert i de utvalgte kortfilmene, mer produksjonsfakta og mer om mottakelsen i samtiden. For eksempel presenteres vi gradvis for nye Disney-karakterer som senere får stjernestatus, og det hadde utvilsomt bidratt til samlingens historiske verdi med slik informasjon. Med tanke på at såpass mange vil være å regne som spesielt interesserte, burde Maltin ha gitt oss mer.

Intervjuet i bonusmaterialet er til tross for at det er kort, godt og interessant. Her får vi et møte med to av Disneys ?nine old men?, Ollie Johnston og Frank Thomas som på levende vis beskriver deres forhold til både Mikke og Walt. Dette er ikke stedet for kritisk historieforskning, men det likevel viktig historisk dokumentasjon som bys oss. For de litt over spesielt interesserte er det også storyboard og animasjonsskisser i bonusmaterialet som bør ha stort læringsutbytte for de med ambisjoner om å beherske animasjonskunsten, men som også har estetisk egenverdi.

The Hand Behind the Mouse

Jeg savner mer om Ub Iwerks på denne DVD-en. Dokumentaren *The Hand behind the Mouse* om Ub Iwerks har blitt plassert på den, tross alt, mer esoteriske utgivelsen [The Adventures of Oswald The Lucky Rabbit](#) i ?Treasures-serien?). Ub Iwerks tegnet den første Mikke Mus, og animerte egenhendig de første kortfilmene. Dette betyr ikke at Ub Iwerks hadde klart å skape en superstjerne og legge grunnlaget for et multinasjonalt

underholdningsimperium slik Walt gjorde. Det betyr ikke en gang at Iwerks hadde klart å lage like interessante filmer uten Walt. Men det føles likevel feil og ikke fokusere mer på Iwerks i denne utgivelsen uansett hvor mye Walt betød for Mikke og omvendt.

Som bonusmateriale finner vi utover intervjuet med Frank Thomas og Ollie Johnston blant annet en liten overraskelse i form av en dokumentar om Mikke Mus-klubbene i de første årene. Denne gir et inntrykk av hvor stor stjerne Mikke var, men også det enorme markedsføringsapparatet som ble utviklet rundt ham.

Alt i alt er dette historisk viktig materiale som det er vanskelig å utsette mye på. Ikke alt er like underholdende når det sees i et jafs, men takke meg til et slikt utvalg enn at enkeltfilmer hadde blitt utelatt. Sjansen til å få frem flere av de mange som bidro til Disneys suksess byr seg naturlig her, men dette utnyttet i liten grad. Det er synd.

Mickey Mouse in Black and White - vol. 1 - film for film:

1928: Steamboat Willie, The Gallopin' Gaucho, Plane Crazy;
1929: The Karnival Kid, Mickey's Follies;
1930: The Fire Fighters, The Chain Gang, The Gorilla Mystery, Pioneer Days;
1931: The Birthday Party, Mickey Steps Out, Blue Rhythm, Mickey Cuts Up, Mickey's Orphans;
1932: The Duck Hunt, Mickey's Revue, Mickey's Nightmare, The Whoopee Party, Touchdown Mickey, The Klondike Kid
1933: Building a Building, The Mad Doctor, Ye Olden Days, The Mail Pilot, Mickey's Gala Premiere, Puppy Love, The Pet Store, Giantland;
1934: Camping Out, Gulliver Mickey, Orphan's Benefit, The Dognapper, Two-Gun Mickey;
1935: Mickey's Service Station

Anmeldt av Rune Kreutz, 02.12.09

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Ja

[MickeyMouseB&W_vol1_cover;](#)